

PER 5.000 FLORINS D'OR

JORDI VILA

Adaptació teatral
del llibre de Lectura Fàcil:

Per 5000 florins d'or

de Jordi Vila amb il·lustracions de Subi,

Presentació

"Per 5.000 florins d'or" és una obra de teatre dividida en quatre actes i un epíleg. L'argument es desenvolupa seguint l'esquema del teatre clàssic: unitat de temps, d'espai i d'acció.

La història transcorre bàsicament en un dia: 1r acte - vespre, 2n acte- matí, 3r acte- tarda i 4t acte- vespre. Hi ha un epíleg final que clou la història un cop passats 5 anys (unitat de temps).

L'escenari és la vila medieval de Santpedor, els actes es desenvolupen en diferents espais que al segle XIV ja existien: l'interior de l'edifici de la rectoria, la font de les escales, la portalada romànica de l'església de Sant Pere, la porxada de la Plaça Gran (unitat d'espai).

L'argument bàsic és una imaginària història d'amor triangular, ambientada en un fons històric real, on els personatges viuen, actuen i reflexionen sobre les seves vivències personals i col·lectives (unitat d'acció).

La idea de fer una obra de teatre juvenil escrita expressament per als alumnes de l'institut de Santpedor sorgeix per la confluència d'un seguit de factors. El desencadenant final va ser un motiu històric: aquest any 2000 en fa exactament 600 d'uns fets de certa importància per a la història local, i precisament, havia escrit, fa molts temps, un conte ambientat en aquests fets amb la intenció d'apropar la història local als nois i noies de Santpedor. A aquests dos factors calia sumar-hi la consolidació dins l'institut de l'oferta anual de crèdits variables de teatre, la dificultat de trobar obres adequades per a joves, i el propi repte personal i del grup d'alumnes del crèdit variable. Tot em va empenyer a posar mans a l'obra.

Un cop feta la decisió, calia donar-li cos. D'entrada tenia un argument escrit en forma de monòleg i disset actors disposats a tot. Però el monòleg tenia pocs personatges, els fets relatats passaven en diferents moments, diferents anys i diferents escenaris. Calia regirar-ho tot, m'adonava que escriure una obra de teatre és quelcom més complicat. Els personatges mentre parlen han d'explicar tot l'argument, no es podia omplir l'obra de narradors. S'havia de trobar la manera d'explicar fets del passat dels principals personatges, sense carregar la representació d'escenes curtes i de fets anteriors. Es feia necessari que sorgissin nous personatges que envoltessin als tres protagonistes, i que cada personatge tingués un caràcter, una manera de ser,...

El primer pas era escriure tot aquest garbuix d'idees. El resultat el teniu a les mans. Però el veritable resultat és el que s'ha de veure dalt l'escenari, on cada personatge prengui vida per uns minuts dins el cos d'un actor. És a l'escenari on té raó de ser una obra de teatre.

Jordi Vila – Santpedor, juny de 2000

NOTES

- Els tres únics personatges històrics són en Francesc de Perellós (fill de Francesc de Perellós), la seva mare Constança i la seva germana Violant (Gertrudis a l'obra de teatre)
- Els fets històrics documentats ens expliquen que el rei Pere III va vendre Santpedor (que era propietat del rei) a un noble de la seva cort (Francesc de Perellós, pare) per 5.000 florins d'or, l'any 1381. Al llarg de 19 anys la vila va ser propietat de la família Perellós. En aquest període el pare va morir. La mare i finalment el fill el van substituir. Ja en el regnat de Martí l'Humà, els vilatans van reunir 5000 florins d'or i els van donar a la família Perellós. D'aquesta manera tornaven a ser propietat directa del rei (vila reial). En agraïment, Martí l'Humà concedeix a Santpedor el "Privilegi Major", el 8 de setembre del 1400.
- No té cap base històrica, la puja d'impostos, l'obligació de reconstruir les muralles, la revolta dels vilatans, la intervenció que tenen en concret els personatges en la creació i solució dels conflictes.

-Tenen base històrica les visites de la família Perellós a Santpedor i l'allotjament a la rectoria, un endeutament de la família Perellós per excés de despeses, l'existència de gremis (de la seda, dels paraires, dels traginers,...), l'existència de formes de servitud per part dels senyors envers al seus vassalls, la major llibertat dins el sistema feudal de les viles reials,...

- Intencionadament he volgut que els personatges masculins es mostressin més primaris en la resolució dels conflictes, i que els personatges femenins aportessin reflexió i solucions de pacte.

- Intencionadament he fugit de fer una obra èpica, tot i que els fets de fons tenen un cert tractament enaltidor de la història.

- Intencionadament he volgut combinar escenes més íntimes i reflexives per tal que cap protagonista sigui excessivament heroi i cap, excessivament malèvol. En la boca de tots els protagonistes sorgeixen dubtes i arguments per tal de fer compressibles i humanes les seves actuacions.

- Fer teatre és bàsicament una activitat col·lectiva, per tant, no s'hauria pogut escriure, ni representar, sense l'actitud positiva dels alumnes del crèdit variable de tercer, els comentaris i correccions de l'Imma, la benedicció del Ramon i el suport de tot l'equip directiu i professorat de l'IES d' Auro de Santpedor.

Personatges: PER 5.000 FLORINS D'OR

ENTORN FAMILIAR DEL MESTRE TEIXIDOR

Elena: Filla del mestre Bartomeu. Està enamorada de Francesc Perellós i de l'Aniol. És la protagonista de l'obra.

Mestre Bartomeu: Mestre teixidor. Antic Conseller en Cap de Santpedor.

Aniol: Neix a la Garrotxa i és adoptat per la família del mestre teixidor. Viu a la mateixa casa. És fadrí teixidor. Fa l'aprenentatge per mestre teixidor. Està enamorat de l'Elena

Anna: Muller del mestre teixidor. Té la responsabilitat de cuidar tota la família, inclosos els aprenents, que hi conviuen.

Susanna: Germana gran d'Elena. Fa de companya i consellera dels dubtes d'Elena.

Joan: Aprenent. Viu a casa del mestre teixidor. Fa poc temps que ha iniciat l'aprenentatge per esdevenir teixidor.

ENTORN FAMILIAR DE LA FAMÍLIA NOBLE DELS PERELLÓS

Francesc de Perellós: Fill del noble Francesc de Perellós (mort fa uns anys). Viu a la cort del Rei. És jove i esdevé per majoria d'edat el senyor feudal de Santpedor. L'acció el situa en la visita anual a les seves propietats. Personatge històric.

Constança: Mare del Francesc. Viuda del noble Francesc de Perellós. Viu a la cort del Rei. Està orgullosa de la seva condició de noblesa. Des de la mort del seu marit ha regit les propietats feudals. Personatge històric.

Gertrudis: Germana de Francesc. Filla del noble Francesc de Perellós. Viu a la cort del Rei. Està molt orgullosa de la seva noblesa, té un tracte aspre amb els seus inferiors, no entén algun dels dubtes del seu germà. El personatge històric que representa tenia per nom: Violant.

Dama de companyia: Fa de criada i d'acompanyant de la senyora de Perellós.

Batlle-Mestre Ramon: Batlle de Santpedor. Escollit directament pels senyors de Perellós. Respon sempre que sí a tot el que diuen. No defensa mai els interessos del poble. Només fa costat a les propostes dels Perellós.

Rector: Rector de Santpedor. Acull a casa seva els senyors de Perellós. Encara que dubta, generalment segueix el què fan els senyors. Fa la funció d'escrivent.

ALTRES PERSONATGES

Aurora: Amiga de l'Elena.

Iaia Serafina: Viuda. Viu sola. Decidida i enèrgica. No es talla un pèl.

Maria Engràcia -1- : Veïna del poble. Casada. Xafardera.

Maria Casilda -2- : Veïna del poble. Casada. Xafardera.

Maria Eugènia -3- : Veïna del poble. Casada. Xafardera.

PRIMER ACTE

L'obra de teatre està ambientada a la vila medieval de Santpedor, als últims anys del segle XIV. L'escena es desenvolupa al vespre. És la tardor.

L'escenari estarà dividit en dues parts:

- a) A l'esquerra: interior de la Rectoria (finestral gòtic). Taula ricament parada per a quatre persones: tovalles, cadires, canelobres, plats,... Asseguts el Francesc de Perellós, la Senyora Constança, la Gertrudis i el Rector. La dama de companyia està a peu dret, al fons. S'incorpora a l'escena el batlle mestre Ramon.*
- b) A la dreta; interior menjador de la casa del mestre Bartomeu. Taula parada per a sis persones: bancs i tamborets, vols de terrissa, culleres de fusta, pa,... Asseguts Mestre Bartomeu, l'aprenent de teixidor Joan, i l'Aniol. Hi ha espai lliure per seure la mare, la germana Susanna i l'Elena. La mare Anna i la germana Susanna serveixen. L'Elena s'incorporarà a l'escena més tard.*

L'acció es desenvolupa alternativament als dos escenaris. Tots els actors es mantenen al llarg de l'escena al seus llocs respectius. La il·luminació ha de ser completament diferenciada en els dos espais. Tot i així, a cada taula es mantindran encesos els canelobres i les espalmatòries mentre duri l'acte.

Escena 1

A la rectoria, tots a taula, la dama de companyia no hi és. El rector fa la benedicció de la taula en llatí. La traducció de la benedicció és la següent: "Beneix, Senyor a nosaltres i aquests dons teus, que menjarem gràcies a la teva generositat. Per Crist Senyor nostre"

Rector: *(solemne)* Benedicite.

Tots: Benedicite.

Rector: Benedic, domine, nos et hoc tua dona, qui de tua largitate stunus sumptuari Chistum Dominum nostrum. Amen

Tots: Amen. *(comencen a menjar en silenci)*

Dama: *(entra i parla a l'orella de la Senyora Constança, ella es sorprèn i s'enfada)*

Senyora Constança: Què s'ha cregut aquesta descarada, digues-li que torni a casa. *(la dama surt d'escena, la germana ha escoltat la conversa a cau d'orella)*

Francesc: Què passa mare?

Senyora Constança: Res d'important, segueix menjant Francesc.

Gertrudis: *(li diu al Francesc)* És la "teva amigueta de l'ànima"... l'Elena.

Francesc: *(sorrès)* I l'heu fet marxar , així ? *(les dues li responen afirmativament amb el cap, ell els respon ofès)* No cal ser així de mal educats, ens coneixem de tota la vida amb la família del mestre Bartomeu.

Senyora Constança : No parlis d'educació a ta mare, Francesc no t'adones que a partir d'ara tu seràs el senyor d'aquestes terres. Hauràs de regir i governar amb mà dura, i això t'impedirà relacionar-te amb aquesta mena de gent.

Francesc: Però l'Elena és filla del mestre Bartomeu, responsable del gremi de teixidors i antic Conseller en Cap de Sant Pere d'Or...

Rector: Precisament per això no és bo tenir una relació massa estreta amb aquesta família, segur que estan ofesos amb ton pare, al cel sia.

Gertrudis: Sembles talòs Francesc. No recordes que quan el nostre pare va comprar Sant Pere d'Or al rei Pere , el mestre Bartomeu s'hi va oposar i el pare el va destituir, anomenant com a nou batlle al mestre Ramon. No et vas adonar la cara de ràbia que feien, i com la mosqueta morta de l'Elena remugava entre dents.

Francesc: Gertrudis, no és necessari que insultis a ningú, si a partir d'ara he de ser jo qui mani, vosaltres haureu de respectar els meus desitjos i complir les meves ordres. *(la mare i germana intenten respondre però el rector les talla)*

Rector: Per la mort de Déu! *(mira els tres en silenci)* continuem sopant en pau *(tots es posen a menjar en silenci).*

Escena 2

A cal Mestre Bartomeu. Asseguts el Mestre, l'Aniol i l'aprenent Joan. Dretes la mare Anna i la germana Susanna que serveixen. Estan en silenci i un xic impacients , miren a la porta.)

Mestre B.: *(un xic enfadat)* Bé, haurem de començar !

Mare: Esperem una estoneta, l'Elena deu estar per arribar.

Germana: Ha anat a cala iaia Serafina, a preparar-li un xic de brou per sopar.

(El Mestre no entén raons i amb una mirada fa seure tothom)

Mestre B.: *(fa la benedicció de la taula)* Oh Déu Pare omnipotent, beneeixi aquesta taula i a tots nosaltres. Amén.

Tots: Amén *(comencen a menjar en silenci)*

Elena: *(entra precipitadament)* Perdoneu pel retard,... és que he volgut visitar...

Germana: *(la talla i amb una certa entonació)* Com es troba la iaia Serafina, va millorant el refredat?

Elena : *(primer sorpresa, i després reacciona a temps)* Sí, ... sí, molt millor la pobreta ha passat uns dies enllitada.

Mare.: Au , au a menjar, que tot estarà fred.

(Tots en silenci fan unes quantes cullerades, mengen sopa i pa, beuen vi)

Aprenent: *(trencant el silenci i canviant de tema)* Mestre Bartomeu, aquest any hi ha bona verema, els pagesos estan fent una bona recollida i això voldrà dir diners i comandes pels teixidors, oi ?

Aniol : No t'enfilis massa, els pagesos portaven dos anys de mala collita, i primer han de pagar deutes i delmes, abans que gastar-los en robes. Em sembla que ens haurem de refiar més de les comandes de la Fira de Sant Miquel, aquell dia sí que corren florins!. Tot està ple de mercaders i nobles disposats a gastar-se'ls amb uns bons teixits.

Mestre Bartomeu: A tot arreu hi veieu negoci, mantenir un obrador com el nostre no es feina d'un dia, ni d'un any, cal conèixer bé l'ofici i que tots els compradors estiguin satisfets i parlin sempre bé de les nostres robes. *(fent-se l'interessant)* Per cert Aniol, ja saps que avui s'ha celebrat la reunió del Gremi dels mestres teixidors?

Aniol: Sí, vós mateix m'ho vàreu comunicar... *(amb un punt de timidesa)*...es va escoltar la meva petició...

Mestre Bartomeu: Es va escoltar, es va discutir i es va decidir

Aniol: Com! Ja hi ha resposta

Mestre Bartomeu: Tranquil, Aniol, ja hi ha resposta i és a mi qui correspon comunicar-te-la.

Elena: Doncs au, pare, digueu-li que se'ns morirà d'angúnia *(amb to burleta)*.

Aprenent: Aniol, no sabia que havies demanat fer la prova per passar de fadrí a mestre teixidor.

Mestre Bartomeu: L' Aniol fa temps que practica l'ofici, va fer molts anys d'aprenent i ara ja en fa tres que va passar les proves per esdevenir fadrí, té bones actituds i podria ser el mestre teixidor més jove de la vila.

Mare: Això vol dir que el gremi de teixidors ha acceptat fer la prova d'aptitud a Aniol per tal d' esdevenir mestre teixidor ?

Mestre Bartomeu: Sí, sí és això el que volia dir. I em sembla que té possibilitats.

Aniol: Mestre, no m'ho pinti tan bonic, no tot el gremi ho veu tan clar que hi hagi un mestre teixidor més a la vila, tot i així, encara que passés la prova, falten molts anys d'estalvi per tal de poder obrir obrador per mi sol.

Elena: *(entusiasmada)* Si treballes com ho fas ara, no et falta tant! *(canvia de to, corn si s'averگویs d'haver-ho dit)* ... bé suposo ...

Mare: *(somrient)* Au Elena, a desaparar taula,... que avui ja t'has estalviat de pararla.

Germana: Ja t'ajudo, *(només a ella i amb to intrigant)* m'has d'explicar moltes coses.

Escena 3

A la rectoria. La dama despara la taula. Francesc de Perellós, Senyora Constança, germana Gertrudis i Rector seuen en semicercle davant la taula. Més tard arriba el batlle, el mestre Ramon.

Senyora Constança: Bé senyor Rector... ¿quines novetats tenim per la seva parròquia de sant Pere?

Rector: Ja ho sap Senyora, des de la terrible pesta, ara ja fa uns cinquanta anys, el poble no acaba d'aixecar el cap. El país està massa esvalotat, la població no creix, alguns deixen el poble per anar cap a les noves terres del sud. L'església que havíem d'ampliar està vella i antiquada

Senyora Constança: *(el talla)* Ja veig, la història de sempre. Però si a Sant Pere d'Or hi ha moltes famílies riques i hi fan vida bons mercaders i artesans.

Rector: Cada cop menys, ja sap senyora que aquests busquen llocs protegits directament pel Rei.

Francesc: Què insinua, que la forma de regir les nostres propietats és millor que la del rei?

Rector: No ! de cap manera! ja veureu, *(intenta solucionar l'error)* ja veureu aquest any, la recollida d'impostos anirà millor que mai. La verema del raïm ha estat excel·lent i per tant els pagesos lliures i els remences tindran capacitat per pagar amb moneda o espècies.

Dama: *(entra i interromp la conversa)* Senyors, el mestre Ramon, el nostre batlle els demana en audiència.

Senyora Constança: Fes-lo passar *(la Dama torna a sortir, es fa un silenci d'espera, entra el batlle)*

Batlle: Bona nit. Senyora Constança, als seus peus. Senyor Francesc, senyoreta Gertrudis, senyor Rector. *(a tots els saluda amb una exagerada reverència)*

Senyora Constança: Segui, segui *(fa una senyal a la Dama per portar una nova cadira)*. Precisament el senyor Rector ens posava al dia de com han anat les coses al llarg de l'any.

Batlle: El que digui el senyor Rector segur que va a missa.

Francesc: Va mestre Ramon, volem saber la seva opinió.

Mestre Ramon: Tot bé, tot va molt bé. Demà mateix farem una crida pels carrers per tal que tothom vingui a passar comptes dels impostos i deutes que tenen amb els senyors. La collita ha anat molt bé, i hi ha molta animació de cara a la Fira de Sant Miquel.

Gertrudis: Sap si vindran els senyors de les rodalies a la Fira. *(mostra especial interès)* Els senyors de Balsareny, creu que també hi seran?

Mestre Ramon: Ja sap, senyoreta Gertrudis que cada any hi ve molta gent. Els senyors de Balsareny, des que la vila va ser comprada pel seu pare, no hi han faltat mai

Gertrudis: La Fira és l'únic que val la pena d'aquest trist poble. Mare, hem portat la capa carmesí al bagul ?

Francesc: Gertrudis, ja tindrem temps de parlar de tot això més endavant, ara deixa'ns parlar de demà , que hem de prendre decisions importants.

Gertrudis: Bé, "senyor important de Perellós" ja callo.

Senyora: Gertrudis, no siguis així. Francesc continua, ho feies molt bé.

Francesc: (*solemne*) Tal com els vàrem comunicar per escrit, la meva mare, la senyora Constança de Perellós, en el moment de complir la meva majoria d'edat, m'ha cedit la potestat de governar les terres que el meu pare em va donar en herència. A partir d'ara m'haureu de tractar de senyor Francesc de Perellós.

Mestre Ramon: Sí senyor, senyor Francesc de Perellós.

Francesc: (el talla) He estat pensant molt en un seguit de coses que cal resoldre. La primera serà cobrar com sempre els interessos dels préstecs i els arbitris corresponents a les collites i activitats dels obradors.

Mestre Ramon: Molt ben dit.

Francesc: Fins aquí, com ara, però he pensat que a cada u, quan vinguin personalment, els aniré canviant la part en diners i espècies que m'hauran de pagar l'any vinent. Segons la reacció de cada u, modificaré el percentatge més a favor meu.

Mestre Ramon: No sé si aquesta és una bona mesura.

Francesc: No ho posi en dubte, això els dividirà i els farà més submisos.

Mestre Ramon: Una gran idea, fer diferències entre ells els farà ser més mal fiats i més obedients.

Senyora Constança: Francesc, ves en compte, aquestes mesures són una espasa de doble fil. El teu pare, al cel sia, era sempre molt prudent en aquesta qüestió.

Francesc: Mare, no és just que a les nostres terres hi hagi cada cop famílies més riques! Nosaltres, en canvi, cobrem sempre el mateix ! I vostè ja sap com hem de fer mans i mànigues per mantenir-nos a la cort reial i per poder fer front a les contínues despeses en criats, viatges, regals, donacions...

Gertrudis: Ara m'agrades germà, això és pensar amb el cap!

Rector: L'argument és convincent, però cal preveure algun problema, els vilatans estaven acostumats a moltes llibertats quan eren vila reial, i no ho acceptaran així com així. Li prego senyor de Perellós que reflexioni bé la decisió. La seva mare ja li ha dit...

Francesc: Agraeixo aquest consell, però la decisió és ferma. Així com ferma és la segona ordre que dictaminaré: Cal restaurar...

Rector: L'església?

Francesc: Tot vindrà, no s'impacienti. Cal restaurar immediatament les muralles i els cinc portals d'entrada, en aquests moments no estan en condicions de defensar la vila de cap enemic.

Mestre Ramon: Senyor, les arque del Comú estan buides. Apujar més els impostos seria una bogeria, ara bé, potser (*va en compte en dir-ho*) potser el mateix senyor està disposat a pagar l'obra.

Gertrudis: Que s'ha begut l'enteniment, només faltaria!

Senyora Constança: Francesc, aquesta decisió serà difícil d'aconseguir o molt cara per nosaltres.

Francesc: Tranquil·la mare, no t'esveris Gertrudis. Cal que anem aplicant els costums de governar que tenen els grans senyors. Els nostres vilatans treballaran cada setmana dos jornals sencer i sense cobrar, per tal de reconstruir les muralles. Això és el que els correspon com a vassalls nostres.

Rector: Déu meu, és massa arriscat aplicar pel broc gros aquesta forma de servitud.

Dama: (*fa una interrupció inoportuna, tots li fan mala cara*) Senyors, ha arribat el trobador que va sol·licitar per a la vetllada.

Senyora Constança: (*enfadada per la interrupció*) Dona ! Digueu-li que esperi!

Francesc: (*la talla*) No mare, que passi, que alegri aquesta vesprada. La decisió ja està feta. No cal discutir més. Demà mateix comunicaré a tots els vassalls la meua decisió. Mestre Ramon, el faig responsable de convocar-los i de mantenir l'ordre.

Mestre Ramon: Es farà tot, tal com ha dictat. (*Entra el trobador i inicia una cançó trobadoresca*)

Escena 4

A casa del mestre Bartomeu. El mestre, l'Aniol i l'aprenent fan un semicercle amb el banc i els tamborets. Agafen els gots i la gerra de vi i els deixen per terra o sobre el banc, beuen sovint. La germana Susanna, l'Elena i la mare quan acaben de desaparar taula, s'asseuen al semicercle progressivament.

Aniol: Va seieu totes, que la farem petar una mica.

Aprenent: Seieu que avui hi ha xafarderies de les bones. Ja sabeu que avui ha arribat la família Perellós en pes.

Aniol: Això ja és més vell que l'anar a peu. tothom ho sap. I per mi, és més aviat una mala notícia.

Aprenent: Però no per tothom!

Elena: Què insinues? (*pensant que parla d'ella i un xic enfadada*)

Aprenent: ...el mestre Ramon, segur que ja és a llepar el cul de la senyora Constança. El molt hipòcrita és un venut!

Mare: Joan, no et passis amb el mestre Ramon.

Mestre Bartomeu: Home, un xic de raó ja la té.

Aniol: No cal anar més lluny. Avui a la tarda, anava com un borinot empaitant a tots els deutors, fins hi tot ha trucat a cala iaia Serafina! Ara que ella no s'ha tallat un pèl i com aquell que no ha sentit res, obre la finestra, crida "aigua va!", i sense donar-li temps, li aboca tot l'orinal al damunt. *(Tots riuen, fan cara de fàstic. L'aprenent imita al mestre Ramon en la situació descrita per l'Aniol.)*

Aprenent: "Toc, toc" "Serafina, Serafina demà venen els senyors, prepara la bossa" "Aigua va!" "Xof"!. Ui quina angúnia! *(Tots aplaudeixen i riuen la representació)*

Aniol: I no en voleu saber una altra.

Elena i Susanna: No! *(criden les dues i fan cara de fàstic)* ecs!

Aniol: No, aquesta no fa fàstic, aquesta fa morir de riure! Al nyicris del Francesc, es veu que ara la seva mare ja el deixa manar. *(imita el caminar d'un gran senyor)* i a partir d'avui tothom l'ha de saludar *(fa una reverència exagerada)* i li ha de dir "Gràcies senyor de Perellós" "Com vostè vulgui, senyor de Perellós" *(tots riuen de les gesticulacions de l'Aniol. L'Elena i la germana Susanna no riuen i es miren)*

Susanna: T'estàs passant Aniol. En Francesc no fa aquestes coses. Sempre ha estat amable amb nosaltres.

Aniol: Nosaltres? *(exagera senyalant-se ell mateix)* Nosaltres, dius? Potser serà amb vosaltres, perquè el que és a mi, ni es digna a mirar-me.

Susanna: Que potser està gelós?

Aniol: Gelós d'aquell faldilletes? Mira Susanna, els senyors són tots iguals, mentre els segueixis la beta tot va bé, però sinó, ja has begut oli. Tots, tots són igual. Siguin Senyor de Perellós, siguin Senyors de Beuda.

Aprenent: I ara quins negocis hi tens amb els Senyors de Beuda.

Aniol: No res, històries d'altre temps.

Aprenent: No em deixis amb la mel als llavis. *(fent cantarella)* Algú em vol explicar de què va això, algú em vol...

Elena: *(el talla)* Pare, perquè no li expliques.

Mestre Bartomeu: Però si ja ho he fet mil vegades. Ja ho podries fer tu mateixa.

Elena: *(s'aixeca i es posa a declamar i a representar)* Temps era temps, *(fa seure al terra a l'aprenent i a la germana)* el molt il·lustre mestre Bartomeu *(el fa aixecar)* era Conseller en Cap de la vila reial de Sant Pere d'Or. El noble consell va decidir regalar a la parròquia de Sant Pere, una imatge de Sant Miquel.

Mestre Bartomeu: I ja veieu al consell cercant un artesà de l'alabastre. *(fa veure que el busca)* El vam trobar a la llunyana Garrotxa, al municipi de Beuda, on hi ha unes mines d'alabastre.

Elena: Van fer l'encàrrec i al cap d'uns mesos... Ja veieu al mestre Bartomeu anant cap a la Garrotxa a dalt d'una mula *(el pare imitant un cavaller dalt d'un burro)*

Mestre Bartomeu: "Sooo..." mula, ja hem arribat!

Aniol: *(es situa al davant i parla al mestre)* Benvingut Conseller en cap de la vila de Sant Pere d'Or.

Mestre Bartomeu : Déu et guardi mestre escultor. Ja heu fet l'encàrrec.

Aniol: Tot a punt, però no em tracteu de mestre , soc vassall del senyor del castell de Beuda i de mestre no en tinc res. Bona part del que meu donat anirà a les seves butxaques, no soc lliure ni de canviar de casa, vivim lligats a la terra, som els seus esclaus.

Mestre Bartomeu.: Déu meu, a Sant Pere d'Or, les coses no són així, el nostre senyor és el rei i ens considerem ciutadans lliures i no vassalls. Tenim les nostres obligacions envers ell, però podem comprar i vendre , i si cal, canviar de poble on viure.

Elena: Al darrera d'unes cortines, la muller de l'escultor escoltava *(aixeca la seva mare i la situa darrera l'Aniol)*

Mare: Noble cavaller del poble de Sant Pere, es veritat el que vós dieu?

Mestre Bartomeu: Tant veritat, com que vós i jo som aquí. *(la mare li agafa les mans i suplica)*

Mare: Preneu el nostre filllet, emporteu-vos-el al vostre poble, feu-lo créixer en llibertat, aquí amb nosaltres viuria com un esclau.

Aniol: *(també suplica)* Preneu-lo bon home. Només que estigui un any i un dia sense ser trobat pels soldats del senyor del castell ja es convertirà en un home lliure.

Nosaltres l'estimem tant, que preferim quedar-nos sense ell, que veure'l créixer en la misèria.

Mestre Bartomeu : I quin nom té?

Aniol: Aniol!

Elena: I així va ser com l'Aniol va arribar a casa nostre. I conte contat, ja s'ha acabat. *(aplaudiments de tots)*

Aniol: Silenci, silenci ! Conte contat , conte que ha continuat... Els anys van passar en llibertat, el noi va anar creixent al costat dels seus nous pares, i de dues roses que a cada nova lluna es feien més formoses *(assenyala a l'Elena i la seva germana Susanna; tot seguit, talla en sec)* Però, dies terribles van arribar, aquella llibertat anhelada es va aturar, el rei va vendre tot Sant Pere d'Or per 5.000 florins d'or , i de cop , tots, tots, es van convertir en vassalls d'un nou senyor: els Senyors de Perellós. *(altre cop aplaudiments de tots)*

Aprenent: *(bocabadat)* Ara, ara ho entenc tot.

Aniol: I què has entès talòs *(li dona un cop)*.

Aprenent: Jo ja m'entenc, ja sé el que em dic... *(i per canviar de tema)* Ei company, si tu ets de la Garrotxa, deus saber aquell ball que ens va ensenyar fa pocs dies un marxant que venia d'aquelles contrades.

Aniol: ¿Vols dir aquell ball a la taverna, on vam acabar tots pets del vi que vam beure?

Aprenent: Au som-hi !

Aniol: Hi posem el got de vi ?

Aprenent: No hi pot faltar!

(Es posen a cantar i a ballar el ball de Sant Ferriol, els altres s'afegeixen a la cançó. Primer dansa Aniol, després l'aprenent i després els dos junts. Si la creu cau, beuen el got de vi i el tornen a omplir. Treuen a ballar la germana i l'Elena, elles s'equivoquen, però ho tornen a intentar. L'escena acaba amb el ball conjunt de Oriol i Elena agafats de la mà i mirant-se els ulls amb una nova intensitat. La llum es va apaivagant i es concentra amb l'Elena)

SEGON ACTE

L'escenari estarà dividit en dues parts:

- a) A l'esquerra: Plaça de l'església. Portalada romànica al fons, a primer terme una taula amb un domàs vermell i dues cadires.*
- b) A la dreta: la Font de les Escales. La font estarà situada sota una petita arcada, si és possible ha de rajar un petit doll d'aigua.*

L'acció es desenvolupa alternativament als dos escenaris. La il·luminació diferenciada, assenyalarà la zona on es desenvolupa l'acció. Els actors que es trobin a l'altre escenari mantindran una mínima acció.

Escena 1

La Font de les Escales, no hi ha ningú a escena. S'ha de sentir el rajolí de l'aigua. Lentament s'il·lumina tot l'escenari, com si fos la primera hora del matí. La plaça de l'església queda menys il·luminada i un cop iniciada l'escena primera, la dama de companyia treu la taula, el domàs i dues cadires per la propera escena)

Veu en off: *(so de trompeta o tambor)* En nom del senyor Francesc de Perellós, es fa saber, que avui, sortint de missa primera, hauran de pagar tots els vilatans els impostos i delmes de tot l'any. També es fa saber que tots els homes i dones de la vila estan convocats, a la Plaça Gran, a la posta de sol. Signat: Senyor Francesc de Perellós.

Maria 1: *(entra amb un càntir a les mans, mira a dreta i esquerra)* Mira, avui serè la primera. Mala sort no tindrè ningú per fer-la petar.

Maria 2: *(entra amb una galleda d'aram)* Bon dia matinera, avui no has esperat que sortís el sol.

Maria 1: No m'aguantava al llit, ahir a la tarda van passar un munt de coses!

Maria 2: No serà tant, ets una exagerada. Tothom sap que han vingut els Perellós. Això ja és més vell que l'anar a peu.

Maria 1: Tu sí que arribes tard a tot arreu. La notícia està amb l'Elena.

Maria 2: L'Elena? Quina Elena ?

Maria 1: Mira que n'ets de bleda, l'Elena , l'Elena de cal Teixidor (*fa unes passes imitant uns aires d'elegància*).

Maria 2 : I quin ciri se li ha trencat a l'Elena?

Maria 1: Sembla que arribis de l'hort. No t'has adonat que cada any quan venen els Perellós. La pubilla de cal Teixidor vinga a fer visitetes a la rectoria, que si Francesc per aquí, que si Francesc per allà.

Maria 2: Doncs mira ara que ho dius. (*entra Maria 3 amb una galleda d'aram*)

Maria 1: Però el bo de debò és que ... (*fa posat de misteri*).

Maria 3: Para el carro Maria Engràcia, que jo també ho vull saber.

Maria 1: Doncs escolta bé. Ahir vespre, quan els senyors de Perellós es posaven a la taula, l'Elena va anar a la Rectoria segurament a parlar amb el Francesc. Però no la van deixar entrar i va tornar amb la cua entre cames cap a casa.

Maria 2 : Però què hi va anar a fer?

Maria 1: Ves a saber, segur que no podia acabar el dia sense veure el seu enamorat. (*es creua les mans al pit*).

Maria 3: Però si no en saps de la missa la meitat.

Maria 2: Au digues... saberuda del barri !

Maria 3: Doncs mireu. La majordoma de la rectoria m'ha explicat que va ser la mateixa "donya" Constança qui la va fer fora, i que el senyoret Francesc es va enfadar molt.

Maria 2: Això es posa interessant. Aquí hi ha marro. (*entra la iaia Serafina amb un càntir*)

Iaia Serafina: "Miteles" les tres Maries ja deuen fer mal! (*fort perquè la sentin*)

Com que sembla que voleu arreglar el poble amb la vostra llengua, passaré primera jo. Tinc molta feina a fer.

Maria 1: No li sembla bé que la fem petar una mica. No fem mal a ningú.

Iaia Serafina: Mal, mal, potser no. Però clavar alguna punyalada a l'esquena amb la vostra llengua esmolada

Maria 2:.. Iaia Serafina, no sigui així. Ja sap que ho fem sense cap mala intenció.

Iaia Serafina: A vosaltres us ho pot semblar, però a cops es diuen coses que als altres poden fer molt mal. "Aviam" , de qui parlàveu ara ?

Maria 3: De l'Elena de cal Teixidor.

Iaia Serafina: Segur que no en dèieu res de bo.

Maria 1: Sembla que ahir al vespre va anar a la rectoria a veure en Francesc.

Iaia Serafina: Veieu, segur que ja mal pensàveu de l'Elena. A cops l'enveja us fa tornar escurçons. Amb el mestre Ramon, el nostre batlle, us hauríeu de ficar. Aquest calçasses sí que s'ho mereix.

Maria 2. Si ja ho sabem el que va passar ahir.

Maria 3: Tot el poble en va ple.

Iaia Serafina: Massa poc! Perquè només vaig trobar l'orinal, que si no li tiro totes les triadures de patates i bledes. (*Agafa una galleda i fa veure que tira les triadures. Les tres Maries riuen. Entra l'Aurora, amb un càntir.*)

Aurora: Tot el poble neguitós perquè avui cal anar a pagar als senyors i vosaltres "vinga" fer bugada. No teniu res més per fer!

Iaia Serafina: Aurora no siguis així. Precisament estic així, perquè tinc la sang encesa, ahir no vaig poder-me aguantar amb el batlle. Potser me n'hauré de penedir.

Maria 2: No pateixi, iaia Serafina, tot el poble està amb vostè. Tothom li farà costat.

Iaia Serafina: Bon tros a l'olla en tirare d'aquesta solidaritat. Tots són uns cagats i ningú mourà un pèl, ni per mi, i molt menys en contra dels senyors de Perellós i els seus gossos.

Aurora: Iaia Serafina, no digui això. Cada cop hi ha més gent descontenta i que té ganes de canviar les coses. Precisament fa pocs dies parlàvem amb l'Aniol i l'Elena de tot això.

Iaia Serafina: Bestiar massa jove per canviar res. Cal que es mullin les famílies més importants del poble. Només amb la unió de tots podrem canviar alguna cosa. He sentit dir que a Mojà, han aconseguit girar la truita.

Escena 2

La plaça de l'Església. Asseguts el Rector i la senyora Constança, drets en Francesc, na Gertrudis, el batlle i la dama de companyia. Progressivament entren els altres vilatans. A la Font de les Escales s'acaba la xerrameca, fan cua, omplen els recipients i van surtin d'escena.)

Francesc: (*neguitós*) Mestre Ramon, sembla que la vostra crida no ha fet efecte. No es presenta ningú.

Ramon: No cal neguitejar-se. La gent mai té pressa per pagar.

Dama: Senyora Constança. Necessita alguna cosa.

Senyora: Porta'm un xal. Fa una bona fresca aquest matí. (*surt la clama de companyia*)

Gertrudis: (*cridant*) Porta'n un per mi! (*als altres*) Encara agafaré un constipat.

Francesc: No siguis exagerada Gertrudis. No n'hi ha per tant.

Rector: Però si ens hi hem d'estar més estona potser si que ens quedarem glaçats!

Constança: Francesc, i si deixéssim aquests negocis al Mestre Ramon i al Rector. Això d'apujar els impostos ja saps que és jugar amb foc.

Francesc: Ara no és moment d'amagar el cap sota l'ala.

Gertrudis: Potser la mare té raó. Francesc no és bo arriscar-se tant.

Rector: Senyores, no crideu al mal temps. Mireu per allà ve justament el mestre Bartomeu. (*entra el mestre Bartomeu, porta una bossa de diners*)

Mestre B: Senyores, senyors. Vinc a passar els comptes del meu obrador. (*entra la dama de Companyia i posa els xals a la senyora Constança i a la Gertrudis*)

Rector: *(mirant una gran llibreta i seguint una llista amb el dit)* Ummmm... Mestre Bartomeu... Sí, ... són vint sous.

Mestre B.: Exacte, això és el pactat. Aquí els teniu *(deixa la bossa amb un cert despit sobre la taula, el Rector l'obre i comença a comptar les monedes, entra en escena la iaia Serafina)*.

Francesc: Mestre Bartomeu, sembla que no ha vingut a pagar gaire convençut. No li van bé els negocis?

Mestre B.: Ja saps Francesc, que pagar mai ve de gust, però el pactat és el pactat i, jo ja he complert! *(es gira per marxar, no l'interessa continuar la conversa)*.

Francesc: No ens deixi si us plau. No ha acabat la nostra conversa. *(el mestre Bartomeu es gira)* M'agradaria parlar de dues qüestions. Primer li agrairia que em tractés de senyor Francesc de Perellós. *(espera la reacció, es fa un silenci tens, finalment el mestre trenca el silenci de mala gana)*

Mestre B.: I quina és la segona ?

Francesc: He decidit modificar el pacte que vàreu fer amb el meu pare, al cel sia, a partir d'ara... haureu de pagar quaranta sous a l'any.

Mestre B.: *(intenta controlar-se)* Corn ? En concepte de què?

Francesc: *(sense immutar-se)* Senzillament perquè jo, i només jo, tinc capacitat de decidir-ho. Ja està tot dit! El següent ! *(el mestre Bartomeu surt d'escena visiblement enfadat, s'acosta a la taula la iaia Serafina)*

Iaia Serafina: Soc jo !

Ramon: *(només a ella)* Pagaràs cara la mala passada d'ahir!

Iaia Serafina : *(ridiculitzant-lo i cridant)* Ai sí, tota jo tremolo!

Rector: Iaia Serafina, anem per feina porta els ...*(busca amb el dit a la llibreta)* cinc sous.

Iaia Serafina: *(deixa tres monedes sobre la taula d'una en una)* Només en pago tres. Estic sola, soc viuda i tinc el justet per anar tirant. No en puc donar més.

Ramon: Com t'atreveixes a parlar així davant els senyors.

Iaia Serafina: Ni que fossin el Papa de Roma! Davant d'ells i de qui sigui! No tinc un ral i no penso baixar del burro.

Francesc: Senyora Serafina, tranquil·litzis. *(entra l'Aurora)*

Iaia Serafina: Ni senyora, ni punyetes. Els agafeu o me'ls emporto.

Francesc: Ja n'hi ha prou d'aquest romanço. Rector, apunta que ha pagat tres sous. que en deu encara dos , i que a partir de l'any vinent en pagarà sis.

Iaia Serafina : I set, i vuit, i si voleu la casa sencera !

Constança: Iaia Serafina. Això li podria portar fatals conseqüències.

Iaia Serafina: No pateixi per mi. A mi no m'espantaran tan fàcilment com al mestre Bartomeu. Jo, no tinc res a perdre... I que us ventin ! *(es gira i marxa, tots queden amb un pam de nas)*

Rector: Au Aurora, ara tu.

Constança: Aurora, com és que no ha vingut ton pare?

Aurora: Mon pare no hi és, aquests dies és pels pobles del voltant a comprar llana. *(entren les tres Maries)*

Rector: *(busca)* Mestre Lluís... un obrador paraire... vint sous.

Aurora: *(els porta embolicats en un mocador)* Aquí els té, li agrairia que els comptés.

Francesc: Aurora, ja sap que ara soc jo el nou senyor ?

Aurora: *(amb el cap baix)* Sí, senyor. Tot el poble no parla d'altra cosa.

Francesc: Has vist que he modificat les quantitats a pagar?

Aurora: Sí, sí senyor.

Francesc: Hauràs de comunicar al mestre Lluís, ton pare, que a partir de l'any vinent haurà de pagar... *(pensa una mica)* trenta sous.

Aurora: Gràcies senyor, així li faré saber. *(va per marxar)*

Francesc: Espera! *(apart, per tal que els altre no el sentin)* Hauries d'avisar a la teva amiga Elena, digues-li que la vull veure a l'hora de l'Àngelus davant l'església. *(Mentre es desenvolupa el diàleg següent, les tres Maries van pagant i amb grans gestos paguen i es queixen del què han de pagar de més)*

Gertrudis: *(que ha estat mig escoltant la conversa amb l'Aurora, diu al Francesc)* Tot el dia vas al darrera d'aquestes mosses de poble.

Francesc: No et fiquis on no et demanen.

Gertrudis: Ja vas sentir a la nostra mare. No li agraden aquest tipus de relacions... *(sorneguera)* Ja has quedat amb l'Elena ? Te l'estimes o només ho fas per divertir-te?

Francesc: Gertrudis. m'estàs traient de polleguera, calla o te'n penediràs! No m'agrada que parlis així. No em vagis espiant, recorda que ara soc jo qui mano.

(els dos es giren i van cap a la taula, on continua l'estira i arronsa pel pagament)

Maria 1: Però com ho podem pagar això?

Maria 2: Amb la mala anyada que hem tingut, no en tindrem ni per sembrar?

Maria 3: Quan ho diré al meu home, Déu meu, estem perduts!

Rector: Au, aneu, no hi ha res a fer.

(La llum minva, les tres Maries es retiren, i progressivament ho fan el rector, el mestre Ramon, la Gertrudis, la senyora Constança i el Francesc. La dama de companyia guarda la taula i les cadires.)

Escena 3

La font de les Escalles. Quan s'il·lumina l'escena, cal que es torni a sentir el so de l'aigua. L'escena és buida, mentre els personatges de la Plaça de l'Església es van retirant.

Elena : *(entra sola amb un càntir, mira si hi ha algú i es dirigeix directament a la font per omplir-lo. Està totalment concentrada en la seva feina).*

Aniol: (*surt del mateix costat, l'està seguint, s'acosta silenciosament, i com aquell que no gosa alçar la veu:*) Elena!

Elena: Ai ! (*s'espanta, es gira i li clava una empenta, a partir d'aquí, el diàleg ha de ser viu i juganer*) M'has espantat, beneit!

Aniol: No serà tant!

Elena: Em pensava que estava ben sola. I tu... no havies de ser a l'obra amb mon pare !

Aniol: Si molesto , me'n vaig!

Elena: No siguis ruc, m'agrada que hagi vingut. Però no se què hi fas aquí, avui em tocava a mi anar a buscar l'aigua i no a tu.

Aniol: I si digués que he vingut a ajudar-te.

Elena: Doncs no m'ho creuria. Segur que n'estàs preparant una de bona, com sempre.

Aniol: No cal exagerar.

Elena: La faràs... la faràs de l'alçada d'un campanar. (*es gira i amb la mà assenyala enlaire*)

Aniol: T'has equivocat, només d'aquesta alçada (*/ 'agafa per la cintura, la fa girar i li fa un petó*)

Elena: (*instintivament li venta una bufetada, l'Aniol queda sorprès. Elena es penedeix del què ha fet, espera uns segons i dolçament diu:*) Aniol.

(*A partir d'aquí el diàleg es transforma en més íntim i emotiu*)

Elena: Aniol, jo no pensava, perdona.

Aniol: No perdona'm a mi, m'he passat de rosca !

Elena: No diguis això, m'ha agradat. Es què...

Aniol: Ningú em pren seriosament... com que soc de la broma... quan intento parlar amb el cor a la mà... la gent riu.

Elena: (*li agafa les mans*) Jo no ric. Aniol continua.

Aniol: No em surten les paraules, au anem !

Elena: Au no siguis tossut, queda't. Així em podràs ajudar a dur el càntir.

Aniol: Elena, aquell petó, no era un joc. Però altre cop m'he equivocat i allò que havia de ser dolç i tendre, com dolç i tendre és el que sento per tu, s'ha disfressat de joc i burla, com sempre.

Elena: No Aniol, he estat jo la bleada i no m'he adonat dels ulls que posaves quan me l'has fet. Però ha estat tant de sobte.

Aniol: Saps ahir, quan dansàvem el ball de Sant Ferriol, vaig veure clar que definitivament tu deixaves de ser la filla de l'amo, la meva germaneta adoptiva, i

Elena: Què ?

Aniol: I... et vas transformar amb la noia que sempre havia somiat. Des de petit, a casa teva, somiava que em casaria amb tu , però mica en mica, vaig descobrir que sempre em miraves com un nen, com un germà, com un amic. Ja havia perdut totes les esperances, però ahir... ahir em vas mirar d'una altra manera, no sabia explicar-ho, però va ser tan bonic... Aquesta nit no he dormit i m'he fet la promesa de no esperar més... i aquí em tens.

Elena: *(tota torbada, no sap què dir, se'l mira, obre la boca però no parla) (l'Aniol espera impacient, l'Elena només sap dir:)* Aniol, Aniol!

Aniol: Elena no responguis, ara ja ho saps, ara ja no se si podré seguir vivint a prop teu, si sé que no m'estimes.

Elena: Sí, vull respondre't. Hem crescut junts, els meus pares han estat per a tu també els teus pares. Hem jugat, hem rigut, ens hem enfadat i ens hem barallat, fins hi tot encara recordo aquella esgarrapada que em vas fer i que va acabar en càstig per a tots dos *(pausa)* Ahir em va passar el mateix, mentre ballàvem em vas agafar les mans d'una altra manera, em vas mirar amb els teus bells ulls. Et vaig veure diferent i t'asseguro que el que vaig contemplar, em va agradar, em va agradar molt. *(s'agafen altre cop de mans i es fan un petó, en el moment que es separen entra en escena l'Aurora)*

Aurora: *(esbufegant)* Elena, per fi et trobo.

Elena: Au, descansa.

Aurora: *(respira ràpidament)* El Francesc vol parlar amb tu.

Elena: *(sorpresa)* Amb mi?

Aurora: Sí, m'ha dit que després del toc de l'Àngelus t'esperarà a la plaça de l'Església.

Elena: Què voldrà?

Aurora: No se, però les coses estan canviant. Corren molts rumors pel poble. En Francesc és ara el senyor de la vila i està apujant els impostos a tothom.

Aniol: I què deu voler de tu?

Elena: No pateixis. En Francesc sempre ha tractat bé els de casa meva. Ja saps que cada any la meva mare i jo sempre anem a netejar la Rectoria, dies abans que vingui ell i la seva família.

Aniol: No me n'acabo de fiar. Ves en compte! *(es sent el toc de campanes que crida a l'oració de l'Àngelus. Fan la senyal de la creu.)*

Aurora: Au ves que t'espera!

Elena: Aniol, porta el càntir a casa i inventa qualsevol excusa *(marxa sense dir adéu) (l'Aurora i l'Aniol es queden mirant-se sense dir res. Disminueix la il·luminació de la Font de les Escalles. Els personatges van marxant.)*

Escena 4

La plaça del 'Església. Només hi ha el Francesc a primer terme, esperant. Arriba l'Elena corrents, però s'atura en sec.

Elena: M'has fet cridar?

Francesc: Sí, et volia veure.

Elena: *(com si li fes un retret)* Ahir al vespre, vaig anar expressament a casa teva i no us vaig dignar obrir-me.

Francesc: Et juro que no vaig estar jo. La meva mare no em va dir que eres tu, i va ordenar que no et deixessin entrar. Precisament per això ens vàrem discutir.

Elena: No serà tant. Devien tenir coses més importants per discutir. Tot el poble parla de tu.

Francesc: No em pressionis. Deixem les coses clares: una cosa és que jo a partir d'ara, sigui el nou senyor de Perellós.

Elena: (*sorneguera*) A sí, ets el nou senyor?

Francesc: No hi facis broma, això és més seriós del que et penses!

Elena: Continua, continua, soc tot orelles.

Francesc: Doncs tal com et deia, una cosa és ser senyor i una altra és... "tu i jo".

Elena: I què vols dir "tu i jo"?

Francesc: (*contesta amb una altre pregunta*) ¿I què vas venir a fer a casa meva, ahir a l'hora de sopar?

Elena: Tenia ganes de veure't.

Francesc: Tu mateixa has dit la resposta, "tu i jo" vol dir: que tenia moltes ganes de veure't! (*I 'agafa per la cintura amb intenció d'abraçar-la. L'Elena es sent ofesa i el separa*).

Elena: Ésser senyor no et dona dret a certes coses, abans m'ho hauries d'explicar. A què ve tanta energia.

Francesc: Perdona, avui vaig massa embalat. Això de ser senyor és molt dur...

Elena: Vols dir que no estàs canviat. Estava desitjant tornar-te a veure. Eres tant educat, parlaves tant suaument, els teus ulls s'emocionaven amb una cançó d'amor. Tot l'any he enyorat la teva arribada, tornar-te a sentir cantar els romanços dels trobadors, explicar històries de palau. Tancava els ulls i m'imaginava vestida com la teva germana, passejant pels castells.

Francesc: Sembla que parlis d'un impossible.

Elena: D'un impossible parlo, ara ho veig més lluny que mai.

Francesc: No diguis això. Ser el senyor, vol dir també poder decidir jo sol, sense imposició de ningú. Jo només vull saber si m'estimes?

Elena: Ei, ei, para el carro! Una cosa és tenir ganes de veure't i d'enyorar les bones estones que hem passat aquests últims anys quan veníeu a Sant Pere d'Or, i una altra és deduir que t'estimo.

Francesc: He d'entendre que em dius no. (*fa l'ofès*)

Elena: No has d'entendre res, no dic no, ni sí. Tot es massa sobtat.

Francesc: M'agradaria una resposta més clara.

Elena: (*li agafa les mans*) No siguis impacient. El que em demanes em sobrepassa. Els fets passen tan ràpidament. (*La Susanna entra en escena i crida la seva germana*)

Susanna: Elena!

Elena: Dignes Susanna.

Susanna: El pare et busca, vol reunir tota la família. (*mira de reüll el Francesc i abaixa la veu*) Sembla que les coses van mal dades!

Elena: Anem, quan el pare està així val més no fer-lo esperar. (*es gira cap al Francesc*) Adéu Francesc, el pare em crida.

Francesc: Adéu, i recorda que espero una resposta.

(*Surten d'escena la Susanna i l'Elena. En Francesc resta a l'escenari pensarós. Fi del segon acte.*)

TERCER ACTE

Posta de sol. L'escenari tindrà un decorat únic. Al fons hi haurà representades les tres arcades i el balcó cobert de la plaça Gran de Santpedor. També a l'esquerra hi haurà una tarima coberta per una catifa, on es situarà en tres cadires la família Perellós: el Francesc, la Constança i la Gertrudis. A l'entorn de la tarima es situaran la dama de companyia, el batlle Ramon i el Rector. Al centre i a la dreta és situarà la gent del poble, representada per : el Mestre Bartomeu, la mare de l'Elena, l'Elena, la Susanna, l'Aniol, l'aprenent Joan, l'Aurora, la iaia Serafina i les tres Maries.

Quan l'escena s'il·lumini hi haurà a la plaça : a l'esquerra el mestre Ramon i el Rector parlant amb molta cautela; a la dreta la mare de l'Elena, l'Elena i la Susanna parlant.

Escena única

Mare: No sé si és un pressentiment, però aquesta tarda n'ha de passar alguna.

Susanna: No cridis al mal temps mare.

Elena: L'ambient està molt caldejat, tothom fa córrer rumors, tothom parla en veu baixa. Espero que no acabi malament.

Susanna: (*fent una enumeració*)La iaia Serafina n'ha tornat a fer una de bona. L'home de la Maria Engràcia quan ha sabut la puja d'impostos ha alçat el crit al cel. L'Aurora em comentava que el Francesc havia estat molt altiu i despòtic.

Mare: I el vostre pare? Ja heu vist com estava a l'hora de dinar? Quan parla tan poc i té la mirada perduda vol dir que està a punt d'explotar. Déu vulgui que no sigui precisament avui!

Elena: No entenc res, sembla que a tothom se li hagi girat el cap.

Susanna: I l'Aniol. ¿ Heu vist com a transformat la cara quan ha sentit al pare explicar que de vint sous a l'any haurem de pagar-ne quaranta? No semblava ell.

Elena: Ningú sembla el que era!

(Entra primer el mestre Bartomeu, tot seguit l'aprenent Joan, la iaia Serafina i les tres Maries.)

Mare: Per fi heu arribat! Semblava que només hi seríem nosaltres a la plaça.

Bartomeu: No pateixis Anna, ara n'arriba tota una colla.

Susanna: Cal que siguem molts, això no pinta gaire bé. *(entren tots)*

Joan: En venim una bona colla, a veure que voldrà dir-nos el senyor de Perellós.

Iaia Serafina: Res de bo, segur!

Maria Engràcia: Jo ja he vist als Perellós que baixaven pel carrer del Vall.

Maria Casilda: Doncs han d'estar al caure.

Aurora: Ja arriben, ja arriben!

(Es fa un silenci total a la plaça, la família Perellós i la dama de companyia s'instal·len a la tarima.)

Rector: *(solemne)* Vilatans, ara us parlarà la noble senyora Constança de Perellós, muller del que fou el nostre plorat senyor Francesc de Perellós, amo i senyor de la nostra vila.

Constança : *(s'aixeca i també solemne)* Estimats vilatans, fa uns anys, amb la mort del meu estimat espòs, vaig haver de regir els vostres destins. Han estat uns anys molt joiosos per a mi, i espero que també per a vosaltres. Avui us he de comunicar una agradable notícia. El meu admirat i virtuós fill, Francesc, ha complert la majoria d'edat, i tal com assenyalen les normes i costums catalans, ell assumeix a partir d'ara el govern del nostre estimat poble. *(silenci absolut, en Francesc s'aixeca)*

Francesc: Homes i dones de Sant Pere d'Or, tal com molt bé us ha comunicat la meva estimada i noble mare, a partir d'avui seré el vostre amo i senyor, i m'haureu d'anomenar senyor Francesc de Perellós *(murmuració general i no es fa silenci)* I com a senyor vostre... *(com que no es fa silenci, ho ha de repetir més enèrgicament)* I com a senyor vostre governaré: nomenaré batlle, dictaré justícia, cobraré la quístia, la cena i tots les drets reials, així com els impostos que cada família m'ha de pagar.

(Altre cop murmuració general, aquest cop ja es fa més audible una queixa general.)

Poble de la plaça: *(parlant alt entre ells)* " sí, ja ho sabem" " avui ho ha demostrat" " a mi em farà pagar vint sous" " sabeu al Manel Cintaire li han apujat més del doble" *(no es fa silenci, arriba l'Aniol, parlen mentre es sent el murmuri general)*

Joan: Per fi has arribat!

Elena: On eres? t'esperàvem!

Aniol: No entenc quin interès hi tens tu precisament, ara que ets tan amic del Francesc.

Elena: (*suplicant*) Si us plau, t'ho prego no barrejis coses, mira d'entendre-ho!

Ramon: (*crident*) Silenci senyors!. (*no es fa silenci i ho fa més fort*) Silenci senyors, si us plau (*lentament la gent va callant*) Parla el vostre senyor.

Francesc: Tal corn intentava dir-vos i com a bon governant vostre, he pensat millorar la seguretat del poble. (*espera la reacció, però es manté un silenci absolut*) La muralla i els cinc portals que tanquen la vila estan en un estat deplorable, per aquest motiu he donat ordre al vostre batlle de fer la llista de tots els homes majors d'edat, per tal que en torns, tothom treballi dos dies a la setmana en la reconstrucció de les muralles. La direcció de l'obra anirà a càrrec del mestre d'obres Jeroni Portella i vosaltres treballareu a les seves ordres sense cobrar, la hisenda del municipi no pot pagar una despesa tant gran. He considerat que la vostra seguretat és prioritària i la reconstrucció de les muralles no pot esperar ni un dia més.

(*A mida que en Francesc va parlant, la gent de la plaça va mirant-se, tanca els punys en senyal d'odi, però no diu res. Un cop acabat el discurs, hi ha un .silenci total, és evident que allò és injust, però ningú gosa parlar, tothom es mira, però ningú es decideix.*)

Francesc: Algú té alguna cosa a dir? Tothom hi està d'acord?

Mare: Senyor , perdoneu, ens ha semblat entendre que volíeu reconstruir les muralles amb el treball dels nostre homes i sense cobrar?

Francesc: Això és el que he dit!

Mare: ¿I heu pensat que molts homes i dones de la nostra vila han de treballar tota la setmana per tal tenir pa a taula cada dia?...¿Dos dies de treball sense sou significarà per a molts, gana per als seus fills?

Francesc: Ja he dit que el primer és la seguretat de tots.

Iaia Serafina: No estem pas en guerra!

Francesc: Però n'hi podria haver alguna aviat o algun senyor veí ens podria saquejar.

Iaia Serafina: Va, bestieses, els rics només feu guerres quan voleu. La idea de les muralles no és per la "nostra" seguretat, sinó per la "teva" fatxenderia.

Rector: Iaia Serafina, controlis. Mesuri les paraules.

Francesc: Bestieses, dius? Les paraules d'unes dones no tenen valor per a mi.

Mare: Com goseu insultar-nos!

Mestre Bartomeu: (*crident des del darrera*) Senyor Francesc de Perellós! (*s'avança, i tots el deixen passar*) El que han dit aquestes dones són els sentiment de tots nosaltres, gràcies Serafina, gràcies Anna. Elles han interpretat la voluntat de la majoria de vilatans. Alguns callàvem per tal de no encendre la foguera, però vós insistiu en insultar-nos.

Francesc: Mestre Bartomeu, en què us he insultat?

Mestre Bartomeu: Senyor, ens esteu exigint fer el que mai havíem fet, esteu canviant els pactes a tort i a dret, no teniu en compte les nostres opinions i us rieu de nosaltres.

Francesc: Jo tan sols faig el que tots els altres senyors, barons i marquesos fan a les seves terres, pobles i castells. He de ser jo diferent als altres?

Mestre Bartomeu: Quan la vila era propietat del rei, nostre senyor, ens regíem per unes altres lleis i costums. I segons aquestes lleis i costums, la forma de reconstruir la muralla s'hauria pactat entre el rei i els nostres representants.

Francesc: (*despectiu*) Insinues que estàveu millor quan éreu vila reial? Insinues que el govern del meu pare, al cel sia, de la meva mare i el meu són pitjors que els del rei?

(*El mestre Bartomeu calla i pensa una resposta. Fins ara l'Aniol ha estat contingut pel Joan i l'Elena, però en aquest moment es deslliura dels qui intenten calmar-lo i s'avança*)

Aniol: Mestre Bartomeu, ja respondré jo per vos. (*cridant*) Sí, Francesc, ningú de nosaltres no en té cap dubte. Estem farts d'estar sota el domini de la teva família. Però dels tres, tu ets el pitjor. I només has estat un dia governant!

Gertrudis: (*s'aixeca*) Com goses parlar així al meu germà!

Francesc (*amb ironia*) Deixa'l que parli, que parli si vol. (*amb amenaça*) Però recorda bé, m'has de tractar de Senyor Francesc de Perellós!

Aniol: No reconec altre senyor que el rei.

Francesc: (*despectiu i cada cop més encès*) ¿Un aprenent de teixidor gosa dubtar de la meva legitimitat? Per si no ho saps, el meu pare va comprar aquest poble per 5.000 florins d'or. I jo soc l'únic i legítim hereu. El mateix rei ho va acceptar. Ja no sou ciutadans del rei, sou súbdits meus, i com a tals, heu de fer tot el que dicti jo.

Aniol: Em nego a complir les teves ordres!

Francesc: És aquesta la teva última paraula?

Aniol: Ho repeteixo ben alt: em nego a complir les teves ordres!

Francesc: Doncs ara sabràs qui pot donar ordres aquí. Dictamino que se li apliquin deu fuetades com a càstig per voler desobeir les meves ordres.

(*Murmuri general.*)

Poble en general: "no és possible", "valga'm Déu", "no hi ha dret", "on anirem a parar"...

Constança: (*fluix*) Francesc, no t'excedeixis!

Rector: (*fluix*) Senyor, vol dir que aquesta és la millor solució.

Francesc: (*no escolta a ningú i cada cop està més altiu*) Repeteixo, avui 15 de setembre de l'any 1395 de nostre senyor, jo Senyor Francesc de Perellós dictamino: (*silenci total*) Primer. A partir de demà tots el homes de la vila treballaran dos dies a la setmana, sense sou, per tal de reconstruir la muralla.

Segon: L'aprenent de teixidor Aniol, que s'ha negat a complir les meves ordres, rebrà deu fuetades demà al matí a punta d'alba, en aquesta mateixa plaça. Tercer:

Rebrà el mateix càstig tot aquell que es negui a complir les meves ordres. He dit!

(*es gira i fa el gest de retirar-se*) (*L'Aniol és retingut pel Joan i el mestre Bartomeu, finalment l'Elena s'avança*)

Elena: (*cridant*) Francesc de Perellós, em sentiu?

Francesc: *(dubte si girar-se o no, es fa un silenci total i finalment es gira cap a la gent de la plaça, no diu res i es mira l'Elena.)*

Elena: *(lentament, enèrgica i mesurant molt les paraules)* Senyor, en nom meu, i per l'honor del rei i del vostre pare, al cel sia, us vull parlar.

Francesc: *(molt digne)* Escolto, Elena de cal Teixidor.

Elena: Francesc, el rei Pere va vendre per 5.000 florins d'or el nostre poble, per 5.000 florins vam deixar de ser vila reial i el vostre pare va esdevenir el nostre amo i senyor. Nosaltres mai ens hem sentit esclaus de ningú, ni del rei, ni de cap altre senyor. Aquests 5.000 florins van fer canviar una mica les nostres vides, però el nostre anhel de llibertat i de respecte estava molt arrelat amb nosaltres. Molt aviat el vostre pare i la vostra mare van entendre-ho i van respectar al màxim aquests afanys. Mai van trencar aquest pacte no escrit i mai van ferir la nostra dignitat. Vós mateix n'heu estat testimoni aquests anys d'infantesa i joventut. Francesc, per tots aquests anys, apel·lo a vós, que torneu a considerar les vostres ordres. En bé de vós, de la vostra família i de tot el poble. *(Uns segons de silenci total, tímidament alguns comencen a aplaudir, l'aplaudiment és cada cop més gran.)*

Francesc: *(espera que es faci silenci, quan es fa silenci, tothom se'l mira esperant expectants una resposta)* Accepto la proposta de tomar a plantejar les ordres dictades. Dentà a punta d'alba tindreu una resposta definitiva. He dit! *(es gira i finalment se'n va ell, tota la família, el Rector i el batlle Ramon.)*

QUART ACTE

L'escenari està subdividit en dos espais diferenciats: Interior de la Rectoria i interior de la casa del mestre Bartomeu.

Són els mateixos decorats de l'acte primer. És de nit.

Per a l'escena 3 no hi haurà cap decorat especial. Els dos personatges ocuparan l'espai central dels prosceni, sense cap decoració.

Escena 1

A la rectoria, hi ha una taula i cadires. En Francesc està sol, dret i preocupat.

Constança: *(entra sola)* Francesc... veig que no acabes de trobar la solució. Ja veus que no és fàcil estar al davant. Manar és més difícil del que sembla.

Francesc: Però en què m'he equivocat mare? Per què tots se m'han tirat al damunt?

Constança: No cal que et desanimis a la primera, no està tot perdut, però caldrà ser molt més prudent del que has estat avui.

Francesc: Mare, sembla que no t'has adonat de la situació. Si vull complir el que he dit a la plaça hauré de fer servir la força. Ja has vist com l'Aniol ha fet el gallet.

Constança: I després d'ell en vindran d'altres.

Francesc: En canvi, si faig cas de les exigències de l'Elena, entrarem en un cercle viciós on tot serà possible i els vassalls manaran més que els senyor.

Constança: Creus que la teva mare no té ulls a la cara! Prou que m'adono de la qüestió, d'aquesta i d'alguna altra... *(se'l mira a la cara i fa una breu pausa)* Perquè has deixat parlar a aquella noia? No havies pres una decisió? No havies girat cua? Tan si havies encertat o no en la teva decisió, la decisió ja estava presa i s'havia de complir. Si la deixaves parlar, ja sabies que hauries d'accedir les seves peticions. Ara no és hora de lamentacions, és hora de decisions! O és que hi ha alguna cosa més? La teva boca deia una cosa i els teus ulls, quan la miraves, en deien una altra!

Francesc: Mare, ja veig que no et puc amagar res!

Constança: Tots aquests anys he lluitat per evitar-ho! Era com un pressentiment! Ja veig que he fracassat. Els homes de la teva condició i que han d'assumir responsabilitats, es tornen febles quan s'enamoren d'una noia com ella. Em pensava que era una flor d'estiu i que la vida a la cort reial te la faria oblidar. Ara m'adono que tenia una bena als ulls.

Francesc: És que ella té un no sé què d'especial.

Constança: Això ja s'ha vist aquesta tarda. Ningú ho podria haver fet millor, però no oblidis que és súbdita teva. Acceptar el que ha dit i acceptar-la a ella et faria renunciar al que ets i als teus. Has d'escollir. No hi ha terme entre mig!

Escena 2

A casa del mestre Bartomeu. Hi ha la taula, els bancs i els tamborets.

Aniol: *(Està assegut, amb el cap cot entre les mans, les primeres frases són relativament tranquil·les, progressivament l'Aniol es va exaltant)*

Mare Anna: En què estàs pensant Aniol? Quina en portes de cap?

Aniol: No res Anna. Tot s'ha embolicat tant, que només em volta al cap una idea.

Mare Anna: I... no és una bona idea, oi?

Aniol: És una bogeria. Però no goso parlar-ne.

Mare Anna: No veus altra sortida que no sigui la venjança?

Aniol: Sí! Només la sang pot tranquil·litzar el meu batec!

Mare Anna: Però la sang només porta sang. Si en Francesc et matés, tot el poble cridaria venjança i es tomaria a vessar més sang. Si tu mates el Francesc, els seus comtes i marquesos, i fins hi tot el mateix rei, que tant admires, hauria de venjar-lo. No oblidis que tots, tots ells, són de la mateixa classe.

Aniol: Doncs, què em demaneu, Anna? Que demà, vagi com un xaiet a la plaça, em deixin morat de les garrotades, i després a treballar carregant pedres. El sacrifici dels meus pares hauria estat en va, el seu fill hauria esdevingut altre cop un esclau!

Mare Anna: Has de tenir esperança, l'esperança és l'últim que es perd. Recorda que el Francesc ha acceptat reconsiderar les seves ordres. Recorda la intervenció de l'Elena a favor teu.

Aniol: No em posi sal a la ferida. Si us plau. *(i es posa a plorar)*

Mare Anna: Què et passa? A tu te'n passa alguna altra? És l'Elena ?

Aniol: Sí (*fa que sí amb el cap mentre intenta controlar el plor*)

Mare Anna: Tu l'estimes i creus que ella estima el Francesc. No m'equivoco, oi?

Aniol: (*altre cop fa que sí amb el cap*)

Mare Anna: M' ho havia d'haver pensat. No són les muralles, ni les bastonades, ni la seguretat del poble, és la gelosia dels dos qui us ha encès la sang i no us fa veure res més que la destrucció de l'altre. Déu meu! Déu meu!

Escena 3

Minva la llum de casa del mestre Bartomeu, i en uns segons, a la fosca, l'Elena i la Susanna es situen al prosceni de l'escenari. S'il·lumina només el centre del prosceni, la llum concentrada sorprèn a l'Elena i la seva germana Susanna enmig d'un intens diàleg.

Susanna: No entenc per què estàs així. La teva intervenció a la plaça ha estat excel·lent.

Elena: Excel·lent? Ja m'explicaràs perquè?

Susanna: Tothom està convençut que en Francesc claudicarà i negociarà amb tot el poble. S'ha vist clar que les teves paraules li han fet efecte.

Elena: No n'estic tan convençuda. No coneixes bé en Francesc.

Susanna: Sempre dius que és amable amb tu? No et negarà pas un favor!

Elena: Això és el que em crema.

Susanna: No t'entenc. Sembla que no vulguis que en Francesc perdoni les bastonades a l'Aniol.

Elena: És clar que ho vull! Però si en Francesc el perdona, què en pensarà l'Aniol?

Susanna: Saltarà d'alegria! Cada cop t'entenc menys!

Elena: Susanna, avui ha estat un dia terrible, al matí, l'Aniol a la Font de les Escalles i després en Francesc a la plaça de l'Església se m'han declarat. A la tarda els dos han començat una guerra a mort. No veus que si faig servir la meva amistat amb en Francesc per salvar l'Aniol de les garrotades és com si digués sí al Francesc. I això em faria allunyar definitivament de l'Aniol.

Susanna: Déu meu, quin embolic! ¿Quan a la plaça has parlat davant de tothom en qui pensaves? ¿Pensaves en salvar l'Aniol de les garrotades o en salvar al Francesc de la revolta?

Elena: Només pensava en el nostre poble, (*plora*) només en el nostre poble!

Disminueix una mica la llum del prosceni, i s'il·luminen els personatges de l'escena 1 i 2, que han estat immòbils al llarg de l'escena 3. L'escena finalitza amb un fons musical i les sis figures estàtiques. Finalment es queda l'escenari a les fosques)

Escena 4

El ritme de l'escena ha de ser molt ràpid, per trencar l'atmosfera emotiva de les tres escenes anteriors. Tots els personatges es mantenen al mateix lloc, a l'escena entra en Joan. L'Aniol es posa dret i intenta dissimular el seu estat d'ànim, la mare Anna es posa en situació immediatament, l'Elena i la Susanna com sortint d'un somni s'incorporen ràpidament al seu lloc.

Joan: *(molt sobreexcitat)* Anna, Aniol. Ara venen cap aquí tot una colla.

Mare Anna: I l'Elena i la Susanna?

Joan: Elles no venen, segurament són dalt. *(criant)* Elena, Susanna!

Susanna: Ja baixem! *(s'incorporen l'Elena i la Susanna a l'escena, entren també la Iaia Serafina, l'Aurora, les tres Maries i el mestre Bartomeu; fan tertúlia en veu baixa comentant la tarda)*

Tots: "no hi ha dret" "on s'és vist això" "mira que castigar a fuetades" "les muralles estan prou bé" "mira que dir que no hi ha or a les arques de l'Ajuntament" ...

Mestre Bartomeu: Mirem de parlar d'un a un.

Iaia Serafina: Jo ho tinc clar, demà ens hauríem de plantar al mig de la plaça i, ...si cal, que ens obligui a treballar a bastonades.

Maria 2: No seria millor fer el que ells diuen i només mirar que perdonin les bastonades a l'Aniol.

Maria 3: ¿De la manera que li han pujat els fums al cap? Ho tinc clar, en Francesc no perdona a ningú.

Mare Anna: Però ha dit que s'ho pensaria.

Maria 1: Només per quedar bé i evitar problemes aquesta nit.

Iaia Serafina: Què hi dieu vós? *(es dirigeix al mestre Bartomeu)*

Mestre Bartomeu: Penso que per un costat hem fet bé de negar-nos a les seves exigències. Tot i així, em sembla que tots plegats hem perdut les maneres. Ens hem esverat massa, ell i nosaltres.

Aurora: Sort de la intervenció de l'Elena. Ella ha tranquil·litzat les coses i com a mínim ha aconseguit que el Francesc s'ho tornés a pensar.

Iaia Serafina: Però un senyor, és un senyor. Serà molt difícil fer-lo baixar del burro.

Maria 3: Díficil? Jo diria que serà impossible que accepti que s'ha equivocat.

Aurora: Hem de mirar de tornar a parlar amb Francesc, abans que prengui una decisió definitiva!

Joan: Jo crec que és millor estar preparats per al pitjor. Hauríem de recollir armes i avisar a tot el veïnat.

Mestre Bartomeu: Cal ser prudents.

Maria 3: Avui ja ens han escalivat prou, hem de fer alguna cosa.

Iaia Serafina: Ara no és hora de pensar. És hora d'actuar.

Maria 1: I tu Aniol, què faràs?

Maria 2: Tots et fem costat!

Maria 3: E! que t'han fet , és una injustícia que no té nom.

Aniol : Us agraeixo que estigieu al meu costat. Estic confós. Molt confós!

Joan: (*s'hi acosta*) Ara és el moment! Només cal que tu ho diguis!

Maria 1: Recorda, tu has estat el primer! "No reconec altre senyor que el rei!"

Joan: Aquest ha de ser el nostre crit! "No reconec altre senyor que el rei!"

(*L'Aniol s'avança, tots estan expectants del què dirà. Amb els punys tancats, parla mirant a la cara de tothom. Acabarà mirant fit a fit a l'Elena, com buscant una resposta que ell no te*)

Aniol: Perdoneu... perdoneu tots la meua covardia... perdoneu que us falli... però en aquests moment no estic segur si he dit el que pensava.

(*L'Elena s'avança al seu costat*)

Elena: Tots pensàvem el mateix. Jo també ho dic ben alt "No reconec altre senyor que el rei". Però la revolta no ens portarà al rei, sinó a la mort.

Mestre Bartomeu: Doncs... ¿Quin camí ens aconselles, Elena?

Elena: El rei Pere ja és mort, ara el nou rei és el seu fill Martí. Si fa uns anys el rei Pere ens va vendre als senyors de Perellós, ara és el moment de demanar al rei de tornar sota la seva protecció. Retornem als Senyors de Perellós els 5.000 florins d'or . Aquest és el preu per canviar de senyor. Aquest és el preu de la nostra llibertat!

EPÍLEG FINAL

Al mig de l'escenari hi haurà tres mobles formant un triangle: un bagul tancat, una tauleta i la seva cadira de boga, i un bressol de fusta. Sobre la taula, un llençol mig plegat. Al bressol, roba blanca sobresortint.

El fons de l'escenari serà negre o el decorat de la Plaça Gran molt endarrerit.

Llum concentrada al centre , il·luminant els tres mobles. L'Elena estarà dreta o situada d'esquena, mirant el fons de l'escenari. Els altres personatges només sortiran pel fons de l'escenari i no tindran cap tipus d'il·luminació directa.

L'Elena parlarà en forma de monòleg o en veu gravada prèviament.

En veu en off o unes lletres projectades que diran el següent missatge:

"És el 18 de setembre del 1400,
han passat cinc anys"

Maria 1 : (*surt sola*) Ei tots, ha arribat el correu del rei!

Aurora: *(van sortint tots)* Per fi tindrem notícies!

Mestre Bartomeu: Sembla que les notícies són bones.

Iaia Serafina: I quines són aquestes notícies tan bones?

Maria 2: Sembla que la família Perellós ha acceptat els 5.000 florins d'or que hem reunit.

Maria 3: I el rei Martí està d'acord en fer el canvi.

Aniol: Ja som vila reial ! Ja som vila reial!

Tots: Visca, ja som vila reial!

Mestre Bartomeu: Anem cap a la casa de la vila! Hem de sortir de dubtes!

Joan: Sí, anem-hi tots!

Tots: Visca Sant Pere d'Or ! Visca el rei Martí!

(Tots els personatges van sortint de l'escenari per l'altre costat d'on han entrat, se sent rebombori de lluny i lentament es fa un silenci total. L'Elena ha estat observant tot el diàleg, d'esquena al públic. Quan es fa silenci es gira i s'inicia el seu monòleg.)

Elena: Per fi s'ha acabat aquest malson!

(Acaba de plegar el llençol i l'endreça al bagul, on hi troba una capsula de fusta amb un pergami, un tinter i una ploma.)

Elena: Ja ni me'n recordava. El meu dietari! Precisament vaig deixar-lo d'escriure aquell fatídic dia.

(Desplega el pergami i comença a llegir.)

Elena: Avui ha estat el dia més horrible de la meua vida, em voldria morir ara mateix!. En Francesc tan educat, tan galant, que quan me l'escolto m'imagino mil meravelles, mil i un palaus, està tan canviat que no sembla el mateix; només pensa en poder i grandesa, amb ordre imposat amb violència, ira contra els que creu inferiors a ell. L'Aniol, alegre i juganer, vergonyós per algunes coses, servicial amb tots i sobretot amb mi, està també canviat, només té paraules d'odi. Els seus bells ulls estan plens de foc i només sembla que la sang el pugui satisfer. Elena, què pots fer?

(Un cop acaba de llegir fa el gest de plegar el pergami, s'ho pensa, el torna a desplegar, treu la ploma i el tinter, i comença a escriure. Mentre escriu, l'Elena pot anar recitant en veu alta el text o se sent la seva veu gravada prèviament.)

Elena: He tornat a rellegir allò que vaig escriure fa cinc anys i que guardava gelosament al secreter de la meua caixa de núvia. He pensat que finalment he de donar resposta escrita a aquella pregunta que em feia "Elena, què pots fer?".

Em trobava entre dos focs. Em vaig adonar que l'odi de l'Aniol no lligava amb el meu amor i que la fam de poder d'en Francesc m'allunyava del seu costat.

Vaig intentar fer valer la meua amistat amb en Francesc. Vaig acostar-me a l'Aniol per frenar el seu esperit de venjança i mort.

Mica en mica, el Francesc va comprendre que era millor arribar a un acord i l'Aniol que amb revoltes i sang no es soluciona res. En Francesc va anar afliixant les seves exigències de senyor, els vilatans reunits secretament van acordar reunir la quantitat de

diners necessària per comprar la seva pròpia llibertat. Cinc llargs anys han calgut per reunir un a un el 5.000 florins d'or.

Finalment, després de molts estira-i-arroña, en Francesc de Perellós ha acceptat donar la llibertat al poble, a canvi de la mateixa quantitat que el seu pare havia pagat al rei per comprar-nos.

Hem recobrat la nostra llibertat, tornem a ser vila reial. El rei Martí, nostre únic i nou senyor, ens ha obsequiat amb més privilegis i llibertats.

Tot i així, al llarg d'aquests anys la nostra vida ha continuat, i ha passat allò que havia de passar: l'Aniol es va convertir en mestre teixidor, va muntar un obrador al costat de casa dels meus pares, i quan va ser l'hora, va demanar la meua mà als meus pares, aquests no s'hi van negar. Jo tampoc.

(L'Elena deixa d'escriure, sona una música i se sent el plor d'un infant. S'acosta al bressol, el gronxa i suaument li parla.)

Elena: Dorm, dorm, que la mare vetlla !

El cercle lluminós es va tancant suaument fins fer-se fosc.

FI